

European
Commission

Izobraževanje in usposabljanje 2020

Povzetek dela

delovnih skupin ET 2020 v obdobju 2016–2017

Predgovor

Najbolje nam gre, kadar se učimo drug od drugega, in več dosežemo, kadar sodelujemo. Delovne skupine, ki pomagajo izvajati strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020), niso samo forum za razpravo in izmenjavo dobrih praks med strokovnjaki in strokovnjakinjami za izobraževanje po vsej Evropi, temveč s svojimi zamislimi tudi neposredno oblikujejo evropske izobraževalne politike. Najpreprosteje povedano, gre za inovacije v izobraževanju, udejanjene v praksi. Delovne skupine ET 2020, ki so med drugim pripravile vse od prvih razprav o orodju za samoocenjevanje SELFIE, ki šolam pomaga pri uvajanju digitalnih tehnologij, do razmislekov o širokem obsegu evropskega izobraževalnega prostora in njegovih zavezah o zagotavljanju visokokakovostnega in vključujočega izobraževanja za vse, se ne ustavijo zgolj pri premisleku in dialogu: oblikujejo politiko, vplivajo na spremembe in pomagajo oblikovati pravične izobraževalne sisteme po vsej Evropi.

Celotno obdobje 2016–2017 je bilo zaznamovano z ogromno strokovnega znanja na področju izobraževanja, tematske raznolikosti in končnih rezultatov. Šest delovnih skupin, ki so vključevale več kot 400 strokovnjakinj in strokovnjakov iz 28 držav članic EU in drugih sodelujočih držav, deležnikov in mednarodnih organizacij, je na svojih srečanjih poudarilo priložnosti in izzive, s katerimi se srečujejo izobraževalni sistemi, izobraževalci in učenci.

Trenutni delovni cikel (od julija 2018 do junija 2020) je zadnji delovni cikel okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020). Ko gledamo v prihodnost, se pogosto splešča za trenutek ozreti v preteklost. Tematska narava delovnih skupin se je razvila, da bolje upošteva današnje družbene izzive, kot so digitalna preobrazba, polarizirajoča politika in vzpon ekstremizma ter vse večji pomen vseživljenjskega učenja.

Vabim vas, da najdete navdih v dejavnostih in dobrih praksah, izmenjanih v obdobju 2016–2017. Prepričan sem, da bodo delovne skupine ET 2020 tudi v prihodnjih letih v vas še naprej vzbujale veliko zanimanja.

Tibor Navracsics

Evropski komisar za izobraževanje, kulturo, mlade in šport

Januar 2019

Kazalo vsebine

DELOVNA SKUPINA ZA ŠOLE	5
DELOVNA SKUPINA ZA POSODOBITEV VISOKEGA ŠOLSTVA	9
DELOVNA SKUPINA ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE: UČITELJI IN VODJE USPOSABLJANJA PRI UČENJU NA DELOVNEM MESTU/VAJENIŠTVU	11
DELOVNA SKUPINA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH	13
DELOVNA SKUPINA ZA DIGITALNE SPRETNOSTI IN KOMPETENCE.....	16
DELOVNA SKUPINA ZA SPODBUJANJE DRŽAVLJANSTVA IN SKUPNIH VREDNOT SVOBODE, STRPNOSTI IN NEDISKRIMINACIJE Z IZOBRAŽEVANJEM.....	19

Ta povzetek dela je pripravila Komisija v sodelovanju s člani in članicami delovnih skupin. Ta sporočila ne odražajo nujno stališča Komisije ali držav članic, ampak so namenjena povzetku glavnih ugotovitev neformalnega dela, opravljenega v delovnih skupinah. Ta dokument vsebuje več informacij o navedenih rezultatih. Namenjen je oblikovalcem politike in vsem, ki jih zanima evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju.

Več informacij o ugotovitvah delovnih skupin je na voljo na spletni strani:

http://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_en.

Delovne skupine ET 2020, ki vključujejo več kot 400 strokovnjakinj in strokovnjakov iz uprav držav članic in drugih deležnikov, so eden glavnih instrumentov v **naboru orodij** strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020). **Evropski komisiji** prek **medsebojnega učenja in ugotavljanja dobrih praks** zagotavljajo **nasvete in strokovno znanje** pri pripravi zakonodajnih predlogov in pobud politike ter podpirajo države članice pri obravnavanju ključnih izzivov, ki se pojavljajo v njihovih sistemih izobraževanja in usposabljanja, in skupnih prednostnih nalog, dogovorjenih na evropski ravni. V letih 2016 in 2017 je bilo dejavnih **šest delovnih skupin ET 2020**.

Delovna skupina za šole je obravnavala širše tematsko področje šol kot učečih se organizacij, ki so del celovitega učnega sistema. Pripravila je nov sveženj vodilnih načel in primerov sedanje politike, v katerem je preučena zmožnost za trajnostno sistemsko spremembo, zlasti na področju: zagotavljanja kakovosti; neprekinjenosti in prehodov v razvoju učenca; učiteljev in vodstvenih delavcev šol ter mrež v šolskem izobraževanju.

Delovna skupina za posodobitev visokega šolstva je sledila prednostnim nalogam, opredeljenim v „programu za posodobitev“¹ iz leta 2011 in „prenovljeni agendi za visoko šolstvo“ iz leta 2017.² Veliko dela je bilo osredotočenega na pravičnost, kakovost in ustreznost poučevanja in učenja, regionalni razvoj in inovacije ter financiranje, upravljanje in kulturo kakovosti. Med rezultati skupine so spletna „zbirka politik visokošolskega izobraževanja“ in sklepne ugotovitve glede njene politike dejavnosti medsebojnega učenja.

Delovna skupina za poklicno izobraževanje in usposabljanje je pripravila dvanajst usmeritev politike, ki obravnavajo štiri tematska področja: (i) opredelitev vlog in odgovornosti učiteljev in vodij usposabljanja v sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja; (ii) krepitev strokovnega razvoja učiteljev in vodij usposabljanja; (iii) usposobitev učiteljev in vodij usposabljanja za ključne izzive ter (iv) pospeševanje sodelovanja, da bi se podprlo delo učiteljev in vodij usposabljanja. Delovna skupina je za promocijo svojega dela pripravila tudi animirani video in infografiko.

Delovna skupina za izobraževanje odraslih se je oprla na dejavnosti medsebojnega učenja ter pripravila ključna sporočila in priporočila politike, katerih namen je povečati osnovna in srednja znanja in spretnosti odraslih. Pripravila je tudi popis nacionalnih politik za izobraževanje odraslih na delovnem mestu, v katerem so združene primerljive informacije na ravni države in navedeni zanimivi pristopi politike, značilni za posamezno državo.

Delovna skupina za digitalne spretnosti in kompetence je veliko dela posvetila digitalnim pedagoškimi pristopom, celostnemu pristopu k digitalizaciji v izobraževanju in usposabljanju učiteljev za digitalno izobraževanje ter digitalni kompetenci učiteljev. S svojimi dejavnostmi je prispevala tudi k tekočemu delu glede orodja SELFIE, akcijskega načrta za digitalno izobraževanje in konference „Izobraževanje za ustvarjanje: od digitalnih potrošnikov do digitalnih ustvarjalcev“, ki jo je organiziralo

¹ Posodobitev visokošolskega izobraževanja v EU – COM(2011) 567 final.

² Sporočilo o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo – COM(2017) 247 final.

bolgarsko predsedstvo Sveta Evropske unije.

Delovna skupina za spodbujanje državljanstva in skupnih vrednot svobode, strpnosti in nediskriminacije z izobraževanjem se je osredotočila na štiri tematska področja pariške deklaracije iz leta 2015 (tj. kritično razmišljanje in medijsko pismenost, socialne in državljanske kompetence, izobraževanje prikrajšanih učencev in medkulturni dialog). Pomagala je pripraviti spletno zbirko dobrih praks v izobraževanju in usposabljanju, elementi za okvir politike in njeno strokovno znanje pa so bili neposredno uporabljeni v Priporočilu Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja iz leta 2018.

DELOVNA SKUPINA ZA ŠOLE

Cilj te delovne skupine je državam pomagati izboljšati šolsko izobraževanje s pospeševanjem razvoja politik prek medsebojnega učenja in izmenjave dobrih praks.

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, sta:

- **upravljanje šolskega izobraževanja** in kako lahko sistemi obravnavajo resne izzive glede kakovosti in pravičnosti, da bi poskušali zagotoviti boljše učne rezultate za vse mlade ljudi;
- spodbujanje koncepta **šol kot učečih se organizacij znotraj šolskega izobraževanja kot celovitega učnega sistema**, ki temelji na prepričanju, da so oblikovalci politike in drugi deležniki sposobni boljšega sodelovanja za skupne cilje in uresničitve pozitivnih sprememb, zasnovanih na dokazih, premisleku in skupnih praksah, ter z zagotavljanjem zapuščine za reformo politike.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- nov sveženj vodilnih načel in primerov sodobne politike, v katerem se preučuje zmožnost za trajnostno sistemsko spremembo, zlasti na področju: **zagotavljanja kakovosti; neprekinjenosti in prehodov v razvoju učenca, učiteljev in vodstvenih delavcev šol** ter **mrež** v šolskem izobraževanju.

Podrobneje

Spodbujanje večje kakovosti prek trajnostnih inovacij in vključevanja

Evropski ministri za izobraževanje so leta 2017 poudarili potrebo po sodobnih pristopih k poučevanju, učenju in upravljanju sistemov šolskega izobraževanja, da bi šolam pomagali odzivati se na spreminjajoče se izobraževalne potrebe učencev, družbe in trga dela. Delovni skupini za šole ET 2020 (2016–2018) je bil naložen razvoj zamisli ter izmenjava politik in praks iz držav članic EU, ki tem pomagajo pri spopadanju z izzivi v šolskem izobraževanju s spodbujanjem večje kakovosti prek trajnostnih inovacij in vključevanja.

Namen delovne skupine je podpreti države članice pri povečanju zmožnosti šolskega izobraževanja za sistemske in trajnostne spremembe. Skupina opredeljuje vizijo za sisteme šolskega izobraževanja, ki lahko pomaga določiti skupne vrednote v evropskem izobraževalnem prostoru. Zaradi procesa medsebojnega učenja, ki je bil podlaga za opravljeno delo, je ta vizija relevantna za vse države in primerna za vse izobraževalne sisteme, pri čemer se obenem upoštevata njihova raznolikost in velika kompleksnost.

Delo je bilo osredotočeno na štiri ključna področja upravljanja (kot je opisano v tematskih poročilih na naslednji strani), pri čemer so bila določena vodilna načela za razvoj politike glede na najnovejše raziskave in spreminjajoča se okolja za šolsko izobraževanje. Ta so bila nadalje ponazorjena s posebnimi primeri iz držav, da bi se

kritično analiziralo, kako so se v praksi začeli uporabljati različni pristopi in s kakšnimi rezultati.

Glavne zamisli so povzete v končnem poročilu z naslovom **Evropske zamisli za boljše učenje: upravljanje šolskih izobraževalnih sistemov**, v katerem je opisan širok pristop k upravljanju, h kateremu bi morali stremeti sistemi šolskega izobraževanja. V njem je natančno opredeljen tudi koncept *šol kot učečih se organizacij v šolskem izobraževanju kot celovitem učnem sistemu*. To razumevanje upravljanja ter njegovi izzivi in priložnosti so predstavljeni v naslednjih točkah, namenjenih premisleku oblikovalcev politike.

Glavna sporočila politike

- **Jasna vizija glede kakovosti** v izobraževanju s **skupnimi vrednotami** v zvezi z razvojem šol, učiteljev in učencev.
- Pristop k odločanju, ki je osredotočen na učence in namenjen ustvarjanju **pomembnih učnih izkušenj** in **okolij**, ki prispevajo k celostnemu razvoju otrok.
- **Sodelovalni** postopki odločanja, ki vključujejo zaupanje in podprt dialog cele vrste deležnikov na vseh ravneh sistema ter pospešujejo **občutek lastništva, obveznosti in odgovornosti**.
- Razvoj šol kot **učečih se organizacij**, ki podpirajo učinkovito odločanje in postanejo okvir za proces poizvedovanja in **nenehnega razvoja** na lokalni ravni.
- Politike, ki podpirajo visoko **usposobljene in zaupanja vredne poklicne skupnosti**, v katerih so učitelji in vodstveni delavci šol priznani kot ključni dejavniki sprememb, v katerih se spodbujajo skupno vodenje, sodelovanje in inovacije ter se vlaga v krepitev zmogljivosti, kar jih bo spodbudilo k nenehnemu razvoju za zagotavljanje visoke **kakovosti poučevanja in učenja**.
- Pripravljanje in uporaba različnih **vrst podatkov** v različnih delih sistema, ki lahko pomagajo k boljšemu ugotavljanju prednosti in področij za izboljšavo.
- Oblikovanje **pravočasnih** politik, kar pomeni, da se neposredno odzivajo na nastajajoče potrebe po vsem sistemu, z osredotočenim in ustrezno dolgim izvedbenim postopkom, pri katerem se upošteva skladnost z drugimi sedanjimi politikami, da se z novimi ukrepi dosežejo trajne spremembe.

Končno poročilo povezuje tudi naslednja štiri tematska poročila:

1. **zagotavljanje kakovosti za razvoj šol:** načini za izboljšanje medsebojnega vpliva med mehanizmi (tj. orodji in procesi) v šolah in zunaj njih;
2. **neprekinjenost in prehodi pri razvoju učenca:** načini za zagotovitev zadostne prožnosti učnih poti ter pogoji za zagotovitev ustreznega usmerjanja in podpore;
3. **učitelji in vodstveni delavci v šolah kot učečih se organizacijah:** politike, ki spodbujajo in podpirajo sodelovanje učiteljev, avtonomijo in porazdeljeno vodenje v strokovnih učečih se skupnostih;

4. mreže za učenje in razvoj po vseh sistemih šolskega izobraževanja: poglobljeno razumevanje namena in narave mrež za inovacije in izvajanje ter sodelovanje deležnikov z več ravni.

Če želite izvedeti več

Celoten sveženj rezultatov, vključno s kratkim videom, je na voljo na spletnem naslovu:

<https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/governance-of-school-edu.htm>.

DELOVNA SKUPINA ZA POSODOBITEV VISOKEGA ŠOLSTVA

Cilj te delovne skupine je spremljati in pregledovati prednostne naloge, opredeljene v [„programu za posodobitev“](#)³ iz leta 2011 in [„prenovljeni agendi za visoko šolstvo“ iz leta 2017](#).⁴ Tematska področja, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, so skladna z njenim prvotnim mandatom. Rezultati dejavnosti delovne skupine in njenih predhodnic od leta 2012 so upoštevani v sporočilu o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo in [Priporočilu Sveta o spremljanju diplomantov](#)⁵.

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, so:

- pravičnost, kakovost in ustreznost poučevanja in učenja,
- regionalni razvoj in inovacije,
- financiranje, upravljanje in kultura kakovosti.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- spletna „zbirka politik visokošolskega izobraževanja“, v kateri je poudarjen napredek nacionalnih sistemov visokošolskega izobraževanja,
- sklepne ugotovitve glede politike dejavnosti medsebojnega učenja.

Podrobneje

Pravičnost, kakovost in ustreznost učenja in poučevanja

Delovna skupina se je v okviru hitrih sprememb v družbi in svetu dela osredotočila na pravičnost, kakovost in ustreznost visokošolskega izobraževanja, vključno z učenjem in poučevanjem ter naborom znanj in spretnosti, ki jih potrebujejo študenti. Na podlagi predhodnega dela glede dostopa in dokončanja je raziskala vrsto vidikov poučevanja in učenja.

Delovna skupina je poudarila, da je treba sisteme visokošolskega izobraževanja prilagoditi novim okoliščinam, države in njihove visokošolske institucije pa spodbujati, naj ljudi pripravijo na spreminjajoče se trge dela in aktivno državljanstvo v bolj raznovrstnih, mobilnih, digitalnih in globalnih družbah, kjer je veliko povpraševanja po diplomantih s profilom znanj in spretnosti „v obliki črke T“, ki imajo poglobljeno znanje s specifičnega področja ter prečna znanja in spretnosti.

Glavna sporočila politike

- Sistemi visokošolskega izobraževanja morajo zagotoviti, da se v študentski populaciji, ki vstopi v visokošolsko izobraževanje, v njem sodeluje in ga konča, kažeta raznovrstnost in družbena mešanica splošne populacije, vključno z novoprispelimi migranti. S tem je poudarjena potreba po sodelovanju po vsem izobraževalnem sistemu in z zunanjimi deležniki.
- Vpisni pogoji morajo omogočati priložnosti za študente iz različnih okolij. Organi lahko visokošolskim institucijam pomagajo vpeljati pravičnost dostopa (poti, alternativni

³ Posodobitev visokošolskega izobraževanja v EU – COM(2011) 567 final.

⁴ Sporočilo o prenovljeni agendi EU za visoko šolstvo – COM(2017) 247 final.

⁵ Priporočilo Sveta o spremljanju diplomantov – COM(2017) 249 final.

dostopi in lokalna partnerstva) z razvijanjem strategij in pobud, spremljanjem napredka in ocenjevanjem učinkov.

– Ključne za povišanje stopnje dokončanja visokošolskega študija so akademska, družbena in finančna podpora, ki jih dopolnjujeta spremljanje napredka študentov in podporno zgodnje posredovanje.

– Uspešne strategije se usmerjajo v učenje, osredotočeno na študenta, ter okrepitev izkušenj študentov in izboljšanje njihovih učnih rezultatov, s tem da se visokošolsko izobraževanje povezuje z zunanjim svetom, s čimer se oblikujejo angažirani državljani.

– Ključna za izboljšanje učenja in poučevanja sta omogočanje učiteljem, da skozi celotno poklicno pot razvijajo pedagoška znanja in spretnosti, ter skrb za to, da bi raziskovalno in pedagoško delo prinašali enak ugled. Da bi priznali in nagradili kakovost poučevanja, so potrebne spremembe na področju delovne obremenitve in dodeljevanja časa, sistemov nagrajevanja in formalnega priznavanja pomena poučevanja.

Regionalni razvoj in inovacije (RDI – raziskave, razvoj in inovacije)

Ker se od visokošolskih institucij vse bolj pričakuje, da bodo vodile socialno-ekonomski razvoj, in da bi dokazali njihovo splošno vrednost, prispevek in korist za gospodarstvo in družbo, je delovna skupina preučila, kakšna je lahko njihova razvojna in inovacijska vloga na različnih ravneh in kako se lahko razlikuje, odvisno od lokalnega ali nacionalnega okvira, okvirov politike ter institucionalne zmogljivosti in vodstva. Organi lahko izkoristijo pametno specializacijo ter druge ustrezne strategije in vire financiranja ter tako spodbujajo visokošolske institucije in deležnike, da opredelijo skupne prednostne naloge in si zanje prizadevajo, tako da raziskave, razvoj in inovacije uskladijo z izvajanjem izobraževanja, s čimer obravnavajo potrebe in priložnosti svojih regij.

Glavna sporočila politike

– Da bi bile visokošolske institucije in njihove regije globalno konkurenčne, je treba podpreti lokalne in regionalne inovacije s sodelovanjem med visokošolskimi institucijami, javnimi organi, lokalnimi podjetji in civilno družbo.

– Organi lahko krepijo dolgoročno zavezanost visokošolskih institucij regionalnemu udejstvovanju in odgovornost zanj s spodbujanjem prispevka teh institucij k oblikovanju in izvajanju regionalnih in urbanih strategij, pri čemer uporabljajo različna orodja, kot so sporazumi o uspešnosti.

– Da se doseže sistemski pristop, lahko razvoj krovne vizije in strategije za vlogo visokošolskih institucij pri regionalnem razvoju in inovacijah z uskladitvijo prednostnih nalog, virov in strategij glede regionalnega razvoja in inovacij zagotovi doslednost na različnih področjih nacionalnega upravljanja (izobraževanje, raziskave, razvoj in inovacije, industrija in regionalni razvoj).

– Mobilnost med visokošolskimi institucijami in delodajalci (javnimi, zasebnimi, civilno družbo) je učinkovito orodje za izmenjavo znanja in inovacij z industrijo in drugimi organizacijami ter lahko vključuje ljudi na vseh ravneh. Panožna združenja in gospodarske zbornice lahko pomagajo opredeliti potrebe malih in srednjih podjetij, ki prevladujejo v večini regionalnih gospodarstev.

– Z uporabo mesta/regije kot laboratorija za udejstvovanje študentov v skupnosti in učenje na delovnem mestu je mogoče pomagati pri razvoju državljanstva in drugih znanj in spretnosti za 21. stoletje, vključiti študente v lokalno skupnost, obravnavati resnične težave skupnosti ter pomagati ugotoviti in priznati udejstvovanje študentov v skupnosti.

Trajnostna naložba v visoko šolstvo in upravljanje ter kultura kakovosti v visokem šolstvu

Delovna skupina je skladno s prenovljeno agendo EU za visoko šolstvo preučila napredek na področju kulture kakovosti v visokem šolstvu in potrdila, da je treba zapolniti štiri vrzeli: vrzel in neusklajenost med ponudbo in povpraševanjem po znanju in spretnostih, vrzel v priložnostih na področju dostopa do visokega šolstva in dokončanja študija, inovacijske in razvojne vrzeli med regijami ter vrzeli v financiranju in upravljanju visokošolskih institucij. Ugotovila je, da morajo visokošolski organi in institucije okrepiti kulturo kakovosti, da bi presegala formalizirane ukrepe zagotavljanja kakovosti, ter oceniti učinkovitost politik na nacionalni in institucionalni ravni, vključno s spodbudami, financiranjem, urejanjem in drugimi ukrepi politike.

Glavna sporočila politike

- Medtem ko so za povečevanje kakovosti in kulturo kakovosti odgovorne visokošolske institucije in visokošolska skupnost, lahko organi kulture kakovosti krepijo z orodji, kot so sporazumi o uspešnosti in financiranje na podlagi uspešnosti. Dobro zasnovani vitki ukrepi zagotavljanja kakovosti so lahko skupaj s financiranjem in upravljanjem pri reformah visokega šolstva pomembni omogočitveni dejavniki.
- Organi lahko institucije spodbujajo k strateškemu pristopu h kulturi kakovosti s podpiranjem nacionalnega foruma za stalen dialog med vlado, visokošolskimi institucijami in deležniki.
- Izkušnje različnih institucij kažejo, da je treba najti ravnovesje med odgovornostjo in institucionalno avtonomijo, in sicer z omejevanjem obveznosti poročanja na potreben minimum, uporabo ureditev poročanja, v katerih se upoštevajo razvijajoče se potrebe institucij, in izogibanjem spremljanju zgolj na podlagi kazalnikov, ki so po naravi retrospektivni in namesto potenciala institucije merijo njeno preteklo uspešnost.

Če želite izvedeti več

[Prenovljen visokošolski prostor](#)

[Priporočilo Sveta o spremljanju diplomantov](#)

DELOVNA SKUPINA ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE: UČITELJI IN VODJE USPOSABLJANJA PRI UČENJU NA DELOVNEM MESTU/VAJENIŠTVU

Cilj te delovne skupine je zagotoviti smernice politike, ki bodo oblikovalcem politike in deležnikom pomagale oblikovati politike in prakse, ki učiteljem in vodjem usposabljanja omogočajo doseči ves svoj potencial ter prispevati k izboljšanju vajeništev in učenja na delovnem mestu.

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, so:

- opredelitev vlog in odgovornosti učiteljev in vodij usposabljanja v sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja,
- krepitev strokovnega razvoja učiteljev in vodij usposabljanja,
- usposobitev učiteljev in vodij usposabljanja za ključne izzive,
- pospeševanje sodelovanja v podporo delu učiteljev in vodij usposabljanja.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- spletni dokument, ki predstavlja dvanajst usmeritev politike, združenih v štiri skupine, osredotočene na vprašanje, kako podpreti učitelje in vodje usposabljanja pri učenju na delovnem mestu (tiskana in elektronska različica),
- animirani video, ki promovira delo delovne skupine za poklicno izobraževanje in usposabljanje,
- infografika, prevedena v vse jezike (tiskana in elektronska različica).

Podrobneje

Učenje na delovnem mestu in stalni strokovni razvoj

O okviru, ki se nanaša na pomen učenja na delovnem mestu in stalni strokovni razvoj, so se evropski ministri za izobraževanje leta 2015 dogovorili v „sklepih iz Rige“ o poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Sklepi vključujejo tudi „srednjeročne cilje“ (tj. za obdobje 2015–2020), med katerimi sta v središču pozornosti te delovne skupine zlasti dva:

„Da bi razvili zelo kakovostna in na trgu dela pomembna poklicna znanja in spretnosti ter kvalifikacije, na podlagi pristopa učnih izidov:

1. spodbujanje učenja na delovnem mestu v vseh oblikah, s posebnim poudarkom na vajeništvu, z vključevanjem socialnih partnerjev, podjetij, zbornic ter ponudnikov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pa tudi s spodbujanjem inovativnosti in podjetništva.

Da bi podprli uspešno izvajanje reform ter povečali splošno kakovost in učinkovitost poklicnega izobraževanja in usposabljanja:

2. uvajanje sistematičnih pristopov k začetnemu usposabljanju in stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju učiteljev, vodij usposabljanja in mentorjev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju tako v šolskem kot delovnem okolju ter zagotavljanje priložnosti zanj.“

Splošni cilj je zagotoviti, da lahko ti učitelji in vodje usposabljanja učencem skladno s prizadevanji za posodobitev, vključenimi v novi program znanj in spretnosti za Evropo, podajo znanja in spretnosti ter naravnost, ki so potrebni za zaposlitev.

Končni dokument delovne skupine v obdobju 2016–2018 izhaja iz dela prejšnje delovne skupine ET 2020 za poklicno izobraževanje in usposabljanje (2014–2016), ki je opredelila 20 vodilnih načel za uspešna vajeništva in učenje na delovnem mestu. Skupina je navedena vodilna načela proučila z vidika učiteljev in vodij usposabljanja.

Glavna sporočila politike

- **Opredelitev vlog in odgovornosti** učiteljev in vodij usposabljanja v sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter potrebe po jasnih vlogah učiteljev in vodij usposabljanja in premislek, kako bi bilo treba njihove vloge vključiti v regulativne okvire.
- **Krepitev strokovnega razvoja** učiteljev in vodij usposabljanja ter poudarjanje pomena ustvarjanja spodbud, da se zagotovijo naložbe v njihov strokovni razvoj, pri čemer se upoštevajo različne potrebe vsake vloge.
- **Usposobitev učiteljev in vodij usposabljanja** za ključne izzive in premislek o tem, kako jim pomagati izpolnjevati številne vloge, ki jih imajo poleg poučevanja in usposabljanja (tj. v povezavi s kurikuli, ocenjevanjem učnih izidov, inovacijami, digitalizacijo, podporo prikrajšanim učencem in pomočjo vajencem, da najdejo nadaljnje priložnosti).
- **Pospeševanje sodelovanja** v podporo delu učiteljev in vodij usposabljanja, pri čemer bi bilo treba upoštevati dejstvo, da sodelovanje s črpanjem razpoložljivega strokovnega znanja in virov poteka na vseh ravneh sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Če želite izvedeti več

[„Učitelji in vodje usposabljanja so pomembni. Kako jih podpreti za uspešno vajeništvo in učenje na delovnem mestu“](#)

DELOVNA SKUPINA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Cilj te delovne skupine je razviti smernice politike na področju politik izobraževanja odraslih, da bi zagotovili višja in ustrežnejša znanja in spretnosti za vse.

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, sta:

- **odrasli s šibkimi osnovnimi znanji in spretnostmi** – to lahko vključuje delavce, ki so visokokvalificirani v svojem poklicu, nimajo pa trdnih temeljev na področju bralne in računske pismenosti ter digitalnih spretnosti, kar omejuje njihove možnosti, da sodelujejo pri učenju na delovnem mestu ali drugje;
- **odrasli s srednjimi znanji in spretnostmi** – to zajema odrasle, ki potrebujejo strokovno izpopolnjevanje, da bi zadovoljili zahteve spreminjajočih se profilov delovnih mest v sodobnem delovnem življenju, lahko pa vključuje odrasle s šibkimi digitalnimi ali organizacijskimi spretnostmi, kar omejuje njihove možnosti napredovanja na delovnem mestu in doseganja višjega dohodka.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- **popis nacionalnih politik za izobraževanje odraslih na delovnem mestu**, v katerem so združene primerljive informacije o izobraževanju odraslih na delovnem mestu na ravni države in navedeni zanimivi pristopi politike, značilni za posamezno državo. V njem so predstavljeni kontekst politike v smislu razpoložljivosti informacij; okviri politike; institucionalni okviri ter opisi politik in programov;
- **poročila, ki zajemajo tri dejavnosti medsebojnega učenja**, ki so namenjena primerjavi in kontrastivni analizi politik iz več držav v zvezi s pridobivanjem osnovnih znanj in spretnosti (bralna in računska pismenost, digitalne spretnosti) na delovnem mestu; politik glede pridobivanja srednjih znanj in spretnosti odraslih na delovnem mestu ter politik za zagotovitev, da učenje na delovnem mestu ponuja znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo delodajalci in zaposleni;
- **končno poročilo delovne skupine**, v katerem so združene dobre prakse politike po vsej Evropi, da bi deležniki v njem dobili navdih za podpiranje učenja na delovnem mestu skozi celotno poklicno pot.

Podrobneje

Prihodnost dela ter ustrezna znanja in spretnosti

„Ker se vrste znanj in spretnosti, potrebnih na trgu dela, hitro spreminjajo, se bodo morali posamezni delavci vključiti v vseživljenjsko učenje, če želijo doseči poklicno pot, ki jih bo izpolnjevala in nagrajevala.“⁶

V današnjem hitro spreminjajočem se svetu mora vsaka država zagotoviti, da ima njena **delovna sila ustrezna znanja in spretnosti za trg dela**; vsak delodajalec mora zagotoviti, da imajo njegovi zaposleni ustrezen nabor znanj in spretnosti, da ostane konkurenčen, vsak odrasli pa mora stalno posodabljati in širiti svoja znanja in spretnosti, da bi ostal zaposljiv in polno sodeloval v družbi.

Izobraževanje odraslih na delovnem mestu lahko pomembno prispeva k temu, saj:

1. je dostopen in privlačen način za odrasle, da ohranjajo in posodabljajo znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za življenje, v službi in doma;
2. je učinkovit in uspešen način za delodajalce, da stalno posodabljajo nabor znanj in spretnosti svojih zaposlenih, jih motivirajo ter izboljšajo zadržanje osebja in konkurenčnost;
3. je gospodaren in usmerjen način za države članice, da povečajo svojo produktivnost, inovacije in modernizacijo, ohranijo konkurenčnost in stopnje zaposlenosti ter izboljšajo splošne ravni znanj in spretnosti;
4. podpira socialno in ekonomsko (ponovno) vključitev ranljivih skupin, vključenost, socialno kohezijo in enakost;
5. izpolnjuje potrebe posameznikov, delodajalcev in družbe po večji prilagodljivosti, da se bolje pripravijo na prihodnje potrebe po znanjih in spretnostih, s čimer blaži predvideno pomanjkanje znanj in spretnosti;
6. izboljšuje vseživljenjsko zaposljivost odraslih.

Kako spodbujati izobraževanje odraslih na delovnem mestu?

Izobraževanje na delovnem mestu bi lahko bilo za vse odrasle **alternativen način za pridobivanje višjih ravni ali ustrežnejših znanj in spretnosti, s katerimi bi bili boljše pripravljene** na nove izzive, povezane s pomembnimi trendi, kot so avtomatizacija, digitalizacija in globalizacija. Odrasli preživijo velik del časa na delovnem mestu, zato je delovno mesto pomembno okolje za učenje; to je prostor, kjer je mogoče pridobiti ne zgolj znanja in spretnosti, ki so povezani z delovnim mestom, temveč tudi osnovne in prečne kompetence, s katerimi ljudje lažje prenašajo spremembe na poklicni poti in v življenju.

Za spodbujanje in razvoj izobraževanja odraslih na delovnem mestu ni enotnega recepta. Vključeno je v različne vrste politik z različnimi cilji. Vsak nacionalni okvir je drugačen: razlikujejo se po tem, kako so porazdeljene odgovornosti med izvajalci izobraževanja, delodajalci in zaposlenimi, ali po tem, kdo financira izobraževanje odraslih na delovnem mestu. Razlikujejo pa se tudi potrebe držav. Ali obstaja potreba po (neformalni) nadgradnji znanj in spretnosti ali izobraževanju, s katerim se pridobi formalna kvalifikacija? Ali obstajajo določene ciljne skupine s potrebami po specifičnih znanjih in spretnostih? Ali pa morda obstaja potreba po splošno dostopnem izobraževanju na delovnem mestu?

⁶ Svetovni gospodarski forum „Insight Report: Towards a Reskilling Revolution. A Future of Jobs for All“ (Poročilo za vpogled: Na poti k revoluciji prekvalifikacij. Prihodnost delovnih mest za vse), 2018.

Glede na te razlike obstajajo različne poti za povečanje znanj in spretnosti prek učenja, te pa lahko potekajo neposredno prek delodajalcev, izvajalcev usposabljanja ali zaposlenih (učencev) ali pa prek posrednih točk dostopa (npr. socialnih služb, svetovalnih služb itn.). Vsaka pot zahteva edinstveno kombinacijo instrumentov politike, ki lahko vključujejo „palice“ (npr. obveznosti, ki izhajajo iz zakonodaje) in „korenčke“ (npr. subvencije). Druge instrumente politike lahko sestavljajo mehki ukrepi, kot so komunikacijske strategije in trženje, ali bolj predpisovalni specifični ukrepi, kot so mehanizmi zagotavljanja kakovosti izvajalcev usposabljanja. Kombinacija politik je zelo odvisna od nacionalnega konteksta, delitve odgovornosti med glavnimi deležniki in vloge vlade na tem področju.

Glavna sporočila politike

Izobraževanje odraslih na delovnem mestu, ki upošteva zahteve posameznikov, delodajalcev in družbe, mora postati prednostna naloga politike. Uresničitev tega cilja zahteva:

- resno dolgoročno zavezanost vseh deležnikov;
- pravične in dolgoročno vzdržne sisteme sofinanciranja;
- uspešno usklajevanje med deležniki;
- uspešne sisteme za prilagajanje izobraževanja spreminjajočim se potrebam trga dela ...
- ... in učnim potrebam odraslih;
- ustrezne mehanizme zagotavljanja kakovosti in
- jasno ureditev upravljanja, vključno z rednim spremljanjem in ocenjevanjem.

Če želite izvedeti več

[Spodbujanje izobraževanja odraslih na delovnem mestu – končno poročilo delovne skupine ET 2020 za izobraževanje odraslih za obdobje 2016–2018](#)

DELOVNA SKUPINA ZA DIGITALNE SPRETNOSTI IN KOMPETENCE

Cilj te delovne skupine je obravnavati razvoj digitalnih spretnosti in kompetenc na vseh ravneh in v vseh fazah učenja s poudarkom na potencialu in izzivih uporabe digitalne tehnologije v izobraževanju.

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, so:

- digitalni pedagoški pristopi,
- celosten pristop k digitalizaciji v izobraževanju,
- usposabljanje učiteljev za digitalno izobraževanje in digitalno kompetenco učiteljev.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- **ključna sporočila**, pripravljena po vsaki dejavnosti medsebojnega učenja, ki se osredotočajo na določeno temo;
- prve razprave o konceptu **SELFIE** (orodje za samoocenjevanje za digitalno usposobljene šole, ki je bilo leta 2017 pilotno preizkušeno in naj bi bilo jeseni leta 2018 uvedeno v vseh državah članicah);
- prispevek za **akcijski načrt za digitalno izobraževanje**, ki ga je Evropska komisija predstavila januarja 2018;
- delovna skupina je pomembno prispevala k **Okviru digitalne kompetence za izobraževalce (DigCompEdu)**, v katerem je opredeljeno, kaj za izobraževalce pomeni, da so digitalno kompetentni;
- konferenca „**Izobraževanje za ustvarjanje: od digitalnih potrošnikov do digitalnih ustvarjalcev**“, ki jo je organiziralo bolgarsko predsedstvo Sveta Evropske unije (v Sofiji aprila 2018), je črpala iz dela delovne skupine.

Podrobneje

Spodbujanje uporabe digitalnih pedagoških pristopov

V okviru vse večje digitalizacije in vključevanja digitalnih orodij v izobraževanje je izredno pomembno spodbujati **digitalne pedagoške pristope**, namesto da se med poukom zgolj uporabljajo digitalna orodja. Uspešne strategije presegajo raven digitalne opremljenosti in **se osredotočajo na krepitev izobraževalnih izkušenj in izboljšanje učnih izidov**. Učni cilji in prednostne naloge bi morali biti vodilni dejavnik pri izbiri digitalnih tehnologij in orodij. Uspešne strategije zlasti kažejo na smiselno uporabo digitalnih tehnologij, ki so obravnavane kot sredstvo za inovacije in povečanje kakovosti izobraževanja.

Glavna sporočila politike

- Uporaba digitalnih naprav bi morala podpirati **sodelovalno učenje, medsebojno učenje in medsebojne povratne informacije ter okrepiti medosebna in spletna socialna znanja in spretnosti**.

- Potreben je napredek **pri spremljanju vpliva digitalizacije** na izkušnje učencev ali učne izide, na primer z anketiranjem učencev.
- Digitalno preverjanje ne bi smelo biti obravnavano le kot stroškovno in časovno učinkovito orodje za oblikovanje in zapisovanje ocenjevanja, temveč kot način prehoda s kurikula, osredotočenega na znanje, na **kurikul, osredotočen na kompetence**. Pomeni dobro priložnost za personalizacijo in prožnost preverjanja ter zagotavlja raznovrstne možnosti za formativno preverjanje.
- Učinkoviti digitalni viri in e-učbeniki presegajo format tradicionalnih učbenikov, tako da zagotavljajo interaktivno in personalizirano učenje, kar omogoča **individualizacijo in diferenciacijo** poučevanja. Prosto dostopni učni viri in brezplačni viri zagotavljajo preprost dostop do gradiv za učence iz vseh socialno-ekonomskih okolij.
- **Učna analitika** ima velik potencial za izboljšanje kakovosti poučevanja in učenja.

Spodbujanje **celostnega** pristopa **z več deležniki**

Na sestankih delovne skupine je bil **celosten pristop z več deležniki** opredeljen kot ključni dejavnik za razvoj digitalnega izobraževanja. Na institucionalni ravni je pomembno **tesno sodelovanje med vsemi udeleženi stranmi**, tako da vodstveni delavci šol, učitelji in učenci sodelujejo pri oblikovanju digitalno usposobljene institucije. To je izredno pomembno tudi na strukturni ravni, kjer sodelovanje med oblikovalci politike, lokalnimi in regionalnimi organi, zasebnim sektorjem in nevladnimi organizacijami koristi celotni družbi. Partnerstva več deležnikov so lahko zelo uspešna, saj lahko različni partnerji prispevajo svoje spretnosti, izkušnje in znanje, s čimer se oblikuje ekosistem partnerstev.

Glavna sporočila politike

- Na institucionalni ravni je bistveno imeti celosten pristop **celotne institucije** k uporabi digitalne tehnologije ter razvoju digitalnih spretnosti in kompetenc. Ne gre brez podpore in zavezanosti vodstvenih delavcev šol, učiteljev in učencev, tako da se lahko vsaka institucija odzove na digitalno preobrazbo in na smiseln način postane resnično digitalna.
- Dobre prakse pri vključevanju digitalnih naprav v izobraževanje so pogosto rezultat kombinacije pristopa **od zgoraj navzdol** in **od spodaj navzgor**, v katerega je že zgodaj vključena celotna skupnost – izobraževalni organi, učitelji, vodstveni delavci šol, starši in učenci.
- Bistveno je sodelovanje med **formalnim in neformalnim** izobraževanjem, spodbujanje tesnejših povezav pa koristi obema. Meje med njima so vse bolj zabrisane. Jasen primer so učne ure kodiranja in računalniškega razmišljanja, ki pogosto potekajo v mejnem prostoru med formalnimi in neformalnimi organizacijami, s čimer se izpolnjujejo potrebe in interesi študentov, dijakov in učencev v šolah in pri izvenšolskih dejavnostih.
- Zapolnitev vrzeli na področju digitalnih spretnosti in povečanje digitalnih kompetenc koristita celotni družbi. Za to je potreben **ekosistem partnerstev** med formalnim in neformalnim izobraževanjem, vladami, industrijo, civilno družbo in skupinami lokalne skupnosti.
- **Sodelovanje z industrijo** vključuje priložnosti in izzive. Res je, da industrija zagotavlja materiale in vsebino, vendar na poslovnem razmišljanju temelječe prakse, kot je promocija blagovnih znamk, ne veljajo za izobraževanje in jih ne bi smeli prezreti. Do sodelovanja z industrijo lahko na primer pride tudi prek mentorstva in delovnih praks.
- Še vedno pa se zdi, da vključevanje vseh deležnikov ostaja **izziv** in da je v tej smeri potrebnega več dela.

Pomembnost usposabljanja učiteljev

V okviru digitalnih spretnosti in kompetenc je bilo **usposabljanje učiteljev** vedno zelo pomembna tema za skupino. Učitelji so ključni sprožilec pedagoških sprememb in naravni element, na katerega se je treba osredotočiti pri obravnavanju poučevanja s tehnologijo. Učitelji potrebujejo podporo in usposabljanje glede priložnosti in izzivov, ki jih prinaša smiselno vključevanje digitalnih tehnologij v poučevanje in učenje. Učitelje je treba usposobiti tako glede digitalnega pedagoškega pristopa kot glede specifičnih digitalnih kompetenc.

Glavna sporočila politike

- Učitelje bi bilo treba z **začetnim usposabljanjem** in **stalnim strokovnim razvojem** podpreti pri razvoju digitalnih kompetenc.
- **Digitalna orodja** in **novi pedagoški pristopi** morajo biti sestavni del usposabljanja učiteljev. Treba bi bilo razširjati in spodbujati inovativne prakse, kjer množični odprti spletni tečaji (MOOC), spletno učenje in modeli kombiniranega učenja pomenijo dobro priložnost za zagotovitev stalnega strokovnega razvoja.
- Organi in institucije morajo dati prednost **prožnim pristopom** k usposabljanju učiteljev, ki omogočajo specifične odzive glede na okoliščine in stroko, ne pa univerzalnim rešitvam.
- Čeprav je večina učiteljev naklonjenih učenju in izpopolnjevanju znanj in spretnosti, pa lahko uvedba usposabljanja po načelu od zgoraj navzdol naleti na odpor. Zato so **medsebojno učenje, izmenjava dobrih praks** in **oblikovanje mrež** učinkovita orodja za spodbujanje preprosto dostopnega usposabljanja, nadgradnje znanj in spretnosti ter opolnomočenje.

Če želite izvedeti več

Digitalne kompetence za izobraževalce <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcompedu>

Akcijski načrt za digitalno izobraževanje: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM:2018:22:FIN>

DELOVNA SKUPINA ZA SPODBUJANJE DRŽAVLJANSTVA IN SKUPNIH VREDNOT SVOBODE, STRPNOSTI IN NEDISKRIMINACIJE Z IZOBRAŽEVANJEM

Cilj te delovne skupine je spodbujati medsebojno učenje in pospeševati izmenjavo dobrih praks v zvezi s štirimi tematskimi področji, ki spadajo na področje uporabe pariške deklaracije:

1. okrepiti **kritično razmišljanje in medijsko pismenost** ter se tako upreti vsem oblikam diskriminacije in indoktrinacije;
2. zagotoviti, da otroci in mladi pridobijo **socialne in državljanske kompetence**;
3. **spodbujati izobraževanje prikrajšanih otrok** in mladih ter se boriti proti diskriminaciji;
4. **spodbujati medkulturni dialog z vsemi oblikami učenja.**

Med ključnimi tematskimi področji, ki jih je obravnavala ta delovna skupina, so:

- krepitev medijske pismenosti in kritičnega razmišljanja, da se prepreči nasilna radikalizacija;
- politike za spodbujanje socialnih in državljanskih kompetenc;
- vključujoče izobraževanje kot najučinkovitejše sredstvo za preprečevanje socialne izključenosti v današnji raznovrstni družbi;
- preprečevanje vseh oblik diskriminacije in segregacije v izobraževanju ter boj proti njim;
- medkulturni dialog kot orodje za obravnavanje migracij, beguncev in prosilcev za azil v izobraževalnih okoljih.

Glavni rezultati te delovne skupine so:

- **spletna zbirka dobrih praks v izobraževanju in usposabljanju** zagotavlja oblikovalcem politike, izvajalcem in drugim deležnikom v izobraževanju pregled inovativnih, navdihujočih in uspešnih praks iz vse Evrope v okviru tematskih področij iz pariške deklaracije;
- **elementi za okvir politike** ponujajo konkretna in operativna priporočila za oblikovalce politike in izvajalce s pregledom sistemov izobraževanja in usposabljanja, da bi spodbudili pravičnost in vključevanje, tako da se obravnavajo potrebe vseh učencev, spodbujata razumevanje skupnih evropskih vrednot in odgovornost zanje ter povečuje pridobivanje socialnih in državljanskih kompetenc. Delo je razdeljeno na šest področij politike, v priloogo pa je vključen tudi glosar;
- **Priporočilo Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja**⁷ je črpalo iz dela in rezultatov te delovne skupine. V njem so navedeni načini, kako lahko izobraževanje mladim pomaga razumeti in spoštovati skupne vrednote iz člena 2 Pogodbe o

⁷ Priporočilo Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja – COM (2018/C 195/01).

Evropski uniji. Njegov namen je spodbujati kakovostno izobraževanje za vse učence in evropsko razsežnost poučevanja, da se bodo otroci zavedali socialne, kulturne in zgodovinske enotnosti in različnosti Unije in njenih držav članic.

Podrobneje

Prizadevanje za vključujoče izobraževanje

V zadnjih nekaj letih so se v številnih evropskih državah razmahnili nacionalizem, populizem in ksenofobija. Glede na to je vse večji in zahtevnejši izziv zagotoviti, da bodo vsi otroci in mladi postali odgovorni, odprtega duha in dejavni člani raznovrstne družbe. Delovna skupina se je več kot dve leti ukvarjala z ugotavljanjem in izmenjavo dobrih praks za bolj vključujoče izobraževalno okolje, tako da je preučevala teme, kot so: kako pripraviti učitelje, da bodo znali povezovati odprte in včasih kontroverzne razprave v učilnici; kako vključiti starše in sodelovati s civilno družbo, da se oblikuje pristop na ravni celotne šole; kako izboljšati medijsko pismenost in kritično razmišljanje v boju proti lažnim informacijam in v podporo medkulturnemu razumevanju?

Glavna sporočila politike

- Da bi **učencem pomagali postati odgovorni in aktivni državljani**, bi morali učni cilji in vsebina vključevati poudarek na pridobivanju socialnih, državljskih in medkulturnih kompetenc⁸ ter na razvoju razumevanja skupnih evropskih vrednot in odgovornosti zanje.
- **Podpreti je treba razvoj ključnih kompetenc učiteljev**, kar vključuje: ozaveščenost o pomenu skupnih vrednot in načinu njihovega posredovanja; uporabo vključujočih pedagoških pristopov; prepoznavanje stereotipizacije in diskriminacije ter njuno preprečevanje; povečevanje kulturne ozaveščenosti; obravnavanje kontroverznih vprašanj; poučevanje učnega jezika kot tujega jezika; uporabo novih medijev v podporo vključevanju; razvoj socialnih in državljskih kompetenc; učinkovito vključevanje novoprispelih migrantov/beguncev in podporo učencem s posebnimi potrebami v izobraževanju.
- Bistveno je **v šolah razviti kulturo vključevanja**, ki ceni raznovrstnost, spodbuja talente vseh učencev in krepi občutek pripadnosti šolski skupnosti na podlagi demokratičnih vrednot in zaupanja.
- **Učeče se institucije bi morale postati sestavni del lokalne skupnosti** in pomagati pospeševati tesnejše sodelovanje s civilno družbo, mladinskimi organizacijami, lokalnimi organi in poslovnim sektorjem. Za to je potrebna jasna strategija z ustreznim izvedbenim mehanizmom, razvita na lokalni ravni, ki posebno pozornost posveča delu z družinami iz vseh skupnosti.
- **Mehanizmi financiranja bi morali vključevati nadomestila in spodbude za spodbujanje pravičnosti** in nagrajevanje pedagoške dodane vrednosti. Učinkovita uporaba finančnih sredstev je enako pomembna kot stopnja financiranja.

Če želite izvedeti več

⁸ Kot je navedeno v Priporočilu Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje, ki je na voljo na spletnem naslovu: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.

[Priporočilo Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja](#)